

Evropski puls

Elektronski mjesecnik za evropske integracije - broj 72, septembar 2011.

TEMA BROJA

Dvije decenije ekološke države:
Žabljak sve dalji od Brisela

intervju

Predsjednik GRECO-a, Drago Kos

analiza

Da li svi u vrhu vlasti
žele datum pregovora sa EU

region

Turska na Balkanu

Uvodnik:

Vladan Žugić

Bonusi

Ministri, poslanici i, po svoj prilici, direktori agencija, lokalni moćnici, čelnici sudske vlasti na svom novčaniku osjetić jednu od najvećih zabluda o članstvu u EU – da ono samo po sebi donosi bolji životni standard. Prvo je, na zahtjev Evropske komisije, Skupština usvojila izmjene Zakona o konfliktu interesa na osnovu kojih će poslanici u sljedećih nekoliko mjeseci morati da izadu iz upravnih odbora javnih preduzeća, kao i da biraju između klupe u Skupštini ili fotelje gradonačelnika, te direktora javnih ustanova i institucija. U praksi to znači da će oko 30 poslanika vladajuće koalicije ostati bez nekoliko stotina, pa i hiljada eura, da će im biti smanjen uticaj u javnosti u partiji, da će manje uticati na zapošljavanje u javnoj administraciji... Izabrani predstavnici naroda odlučili su da makar nadokande finansijski gubitak tako što će sebi podići plate na prosječno 2,5 000 eura, navodno zbog toga što su usvojili izborni zakon, kao prvi od sedama uslova EK. Onda je iz Vlade došao udarac ispod struka. Najavljeni da će ministrima biti ukinuti bonusi od 900 eura koje su sebi uveli početkom godine kao "antikoruptivnu mjeru" i zbog velikog broja obaveza iz Akcionog plana za ispunjenje kriterijuma EK. Na kraju, šef parlementa Ranko Krivokapić i predsjednik Vlade Igor Lukšić složno su poručili da je neophodno preispitati ukupan sistem zarada u Crnoj Gori jer su one i do sada u značajnoj mjeri bile veće u drugim granama vlasti, agencijama, te lokalnim samoupravama. Čudo su te evropske integracije!

Kalendar

08. septembar

Konačno usvojen izborni zakon / Skupština Crne Gore sa 71 glasom konačno, nakon četiri godina, usvojila izborni zakon i tako ispunila prvi od sedam uslova za dobijanje datuma pregovora sa EU. Izborni zakon podržali su poslanici vladajuće koalicije, SNP-a, PzP-a, Nove i HGI, dok su poslanici albanskih partija napustili zasjedanje, jer im nije usvojen amandman koji je podrazumijevao zadržavanje postojećeg stanja sa izdvojenim biračkim mjestima i zagarantovanim mandatima u sredinama u kojima su većina. Usvajaju izbornog zakona prethodilo je potpisivanje političkog sporazuma između premijera Igora Lukšića i lidera opozicije Srđana Milića, Nebojša Medojevića i Andrije Mandića o nazivu nastavnog predmeta iz oblasti jezika i književnosti, što je bio uslov opozicije da podrži izborni zakon. Dogovorom je predviđeno da se nastavni predmet zove crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost.

14. septembar

Sljedeći izazov nezavisno pravosuđe / Promjene Ustava koje se tiču pravosuđa sljedeći su izazov na putu Crne Gore ka punopravnom članstvu u EU, kazao je šef Delegacije EU u Podgorici Leopold Maurer. Na pitanje kakav će biti njegov stav ako opozicija bude uslovljavala izmjene Ustava sa izmjenama državnih simbola, Maurer rekao da su mu predstavnici glavnih opozicionih partija rekli da će u potpunosti podržati promjene Ustava jer su one ključne za vladavinu prava.

20. septembar

Vlada optimistična za datum pregovora / Državna sekretarka Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija Slavica Milačić ocijenila da niko ne bi trebalo da spekulise o mišljenju EK o napretku Crne Gore, ali da na bazi svega što je do sada učinjeno postoji osnov za optimizam.

22. septembar

Civilni sektor u pregovaračkom timu / Crna Gora će pripremiti akcioni plan čija okosnica će biti otvaranje prema civilnom društvu, a čiji rezultat bi trebalo da bude i neposredno uključivanje predstavnika nevladinog sektora u budući pregovarački proces sa EU, rekao premijer Igor Lukšić koji je najavio i upodobljavanje aktuelnog Zakona o slobodnom pristupu informacijama EU standardima. Premijer rekao da će te dvije promjene Vlada pokrenuti pošto je postala članica „Partnerstva otvorenih vlada”, koju su pokrenuli predsjednik SAD Barak Obama i predsjednica Brazila Dilma Rusef.

28. septembar

Datum pregovora, ali i novi rokovi / Crna Gora će dobiti pozitivno mišljenje EK o ispunjenju uslova za početak procesa pristupanja EU, ali i nove rokove da ispravi nedostatke, javila RTCG. U Podgoricu bi 13. oktobra trebalo da stigne komesar EU za proširenje Štefan File sa pozitivnim mišljenjem koje će EK donijeti dan ranije.

Između dva stepenika

Amitai Etzioni

Razlog što Evropska unija ima toliko problema da se izbori sa dugovima koje su nagomilale neke od njenih članica (i mnoge njene banke!) je mnogo dublji nego što izgleda. EU sve više pokušava da djeluje kao jedinstvena država – Ujedinjene evropske države – bez razvijenog osjećaja pripadnosti i dužnosti koji građani imaju samo prema matičnoj državi.

Države su veoma snažne zajednice – najubjedljiviji sociološki test povezanosti sa zajednicom je činjenica da su ljudi spremni da daju život za svoju zemlju, dok niko ni ne pomišlja da da život za EU. Još jedan pokazatelj je nivo ekonomskih žrtava koje su građani spremni da podnesu. Stanovnici zapadne Njemačke su potrošili oko trilion dolara na istočnu Njemačku u deceniji nakon ujedinjenja, gotovo bez okljevanja. Svo potrebno objašnjenje je da su „i oni Njemci“. Sa druge strane, isti ti Njemci se itekako bune kada treba pokloniti mnogo manju sumu novca Grčkoj i drugim EU državama u nevolji.

Problem sa EU je to što, iako je počela kao zona slobodne trgovine, sve više pokušava da donosi odluke na nivou Unije koje su od koristi nekim državama članicama dok skupokoštaju druge članice, a sve to bez prethodno izgrađenog osjećaja evropske zajednice. A taj osjećaj je neophodan kako bi ljudi bili spremni da podnesu žrtve u korist „drugih“.

Istina je da je EU pokušala da izgradi osjećaj zajedništva: napravila je sopstvenu zastavu sa krugom zvjezdica na plavoj pozadini, organizovala je razmjene studenata i mnoštvo drugih, jednak djetinjastih mjera. Konačan rezultat je blagi, ali veoma ograničen, porast osjećaja pripadnosti Evropi, posebno među mladima, koji međutim ne povlači i odanost Uniji i njenim institucijama. Što je još gore, EU je povukla neke poteze koji su, po efektu, jednaki sociološkoj bombi. „Širila se“ i „produbljivala“ u isto vrijeme. U posljednjih deset godina, narasla je za čitavih dvanaest članica.

Ne dajući sebi dovoljno vremena da ove razlike izglača i razvije snažan osjećaj zajedništva među svim članicama, EU je, takođe, riješila da zamijeni procedure koje su zahtijevale jednoglasne odluke (što znači dati veto svakoj, i najmanjoj, članici) većinskim glasanjem u velikom broju oblasti. Time su oni koji su ostali u manjini natjerani da prave ustupke na koje jednostavno nijesu spremni. U međuvremenu, EU je morala da se bori i sa navalom imigranata iz sjeverne Afrike koje neke države članice (Italija, Španija), prihvataju samo da bi ih poslale drugim članicama (Njemačkoj, Britaniji i Francuskoj).

Uz sve ove dileme, EU zapravo ima dva izbora. Prvi je da se vrati na mnogo niži nivo integrisanosti i postane ni manje ni više nego toliko odobravana trgovinska unija, koja kombinuje slobodan protok robe i harmonizaciju brojnih, većinom administrativnih zakona, ali zato pušta svaku članicu da upravlja sopstvenom privredom, granicama i narodom. Pod određenim scenarijima, to bi moglo uključivati i ukidanje eura i vraćanje nacionalnih granica, i to je put koji postaje sve izvjesniji. Druga mogućnost je krenuti ka mnogo višem stepenu integracije i stvoriti uniju poput SAD-a, za što postoji veoma malo podrške.

Ali, EU ne može ostati da stoji između dva stepenika, kao što sada radi, boreći se da negdje nađe oslonac.

Izvor: National Interest

Dvije decenije od proglašenja Crne Gore ekološkom državom:
koliko smo daleko od standarda EU?

Žabljak sve dalji od Brisela

Ana Manojlović

Ne postoji konkretan akcioni plan za životnu sredinu sa kratkoročnim i dugoročnim ciljevima, koji navodi raspoloživost budžetskih i drugih resursa za njihovo postizanje, niti dinamiku realizacije aktivnosti. Nema posebnih programa u oblasti istraživanja i razvoja zaštite životne sredine. Nijesu uspostavljeni mehanizmi koji se primjenjuju za rješavanje pitanja uticaja problema u životnoj sredini na zdravlje ljudi. To se navodi u prošlogodišnjem odgovoru Vlade Crne Gore na jedno od pitanja iz Upitnika Evropske komisije iz poglavљa „Životna sredina“. Taj odgovor se doslovice može napisati i u septembru ove godine - dvadeset godina od donošenja Deklaracije o ekološkoj državi Crnoj Gori, koja se zajedno sa Ustavom pisala na Žabljaku.

Dобра ideja o državi koja je i po Ustavu ekološka ostala je mrtvo slovo na papiru. Ono što zabrinjava je činjenica da je zaštita životne sredine jedno od najtežih poglavљa pregovora sa EU i prema grubim procjenama, zajedno sa zakonodavstvom koje tretira poljoprivredu, čini oko 90% aquisa.

HE na Morači, primjer kako ne treba raditi

Marojević kaže da je Crnoj Gori potrebno jako puno da bi dostigla, prije svega, ekološke standarde koji imaju razvijene i uređene zemlje. „Na zalost, čini mi se da Crna Gora nema viziju svog ekonomskog razvoja, bez obzira na usvojena dokumenta iz ove oblasti, već se on uglavnom bazira na ispunjavanju privatnih interesa. Sjež primjer su HE na Morači gdje se kršenjem procedura, uz snažne lične interese, bez podataka, evidentno prave velike štete po prirodi, a sa planovima starim skoro pola vijeka krenulo se sa tehničkim rješenjima koje je Evropa uveliko odbacila. Pogrešan pristup i primjer kako ne treba“, kaže Marojević.

Čak je i potpredsjednik Vlade i ministar pravde Duško Marković (koji će, ako ostane na toj poziciji i u sljedećoj Vladi biti dobrim dijelom zadužen za famozno poglavlje 23. posvećeno pravosuđu i vladavini prava) na jednom od okruglih stolova indirektno rekao kakvo je stanje u oblasti zaštite životne sredine, navodeći da ne bi volio da, kada se otvore pregovori sa EU, bude u koži ministra održivog razvoja.

U Mišljenju o zahtjevu Crne Gore za članstvom u EU, Komisija je na četiri stranice opisala stanje životne sredine u našoj državi – u narednih pet godina Crna Gora bi trebalo da napravi „velike napore“ da bi ostvarila „minimalne ciljeve“ i pridružila se evropskim zemljama i brinula o svojoj okolini onako kako to rade razvijene zemlje Starog kontinenta. Iako je, podsjetila je EK, od obnove nezavisnosti do prošle godine izdvojeno oko 165 miliona eura u cilju zaštite životne sredine, rezultati nijesu „na zavidnom nivou“.

Edukacije i kazne ruku pod ruku

U Vladi smatraju da je problem i što građani ekološke države ekološke probleme ne shvataju dovoljno ozbiljno. "Novčana sredstva ne mogu riješiti ekološke probleme, dok god se svijest svih nas o potrebi očuvanja prostora u kojem živimo ne podigne. Svakako, za ostvarenje tako postavljenog cilja potrebno je da svi u Crnoj Gori zajedno uložimo napor, ne samo zbog sebe, već prije svega zbog budućih generacija. Drugim riječima, potrebno je da obnovimo ekološki duh i aktivizam kod crnogorskih građana, a sve u cilju da ekologija postane način našeg razmišljanja, svakodnevnog ponašanja, ali i lične kulture. A kada usvojimo takav stil života, filozofija zdrave životne sredine i održivog razvoja će i biti filozofija budućeg razvoja Crne Gore.", smatra Ivana Vojinović. I u nevladinom sektoru smatraju da bi država trebalo povesti računa i o ekološkom obrazovanju. „Dvije stvari su važne, permanentna edukativna kampanja, koja će stanovništvu govoriti da svaki bačeni otpadak, bilo gdje, što na zemlju, što u vodu, što u vazduh, zapravo znači da će mu se on jednog dana vratiti na trpezu. Druga stvar, bez koje se definitivno ne može, jeste primjena kaznene politike. Nažalost, u Crnoj Gori imamo periodičnih, ad hoc edukativnih kampanja, ali nemamo nešto što se zove dugoročna i dobro koordinirana i usmjerena kampanja. S druge strane, imamo potpuno odsustvo primjene kaznene politike“, dodaje Marojević.

„Usklajivanje sa standardima EU zahtijeva značajne administrativne napore u svakoj oblasti, pa i u ovoj, tako da ono što u narednom periodu predstavlja izazov za Crnu Goru je jačanje administrativnih kapaciteta u svim segmentima (zakonodavni, implementacioni, inspekcijski) i na svim nivoima (državni, lokalni), te primjena usvojenih propisa,“ kaže za Evropski puls pomoćnica ministra za održivi razvoj Ivana Vojinović.

Čitajući Vladine odgovore na Upitnik može se vidjeti da problema ima na pretek i ako se što može izdvojiti kao utješno - to su onda us-

vojeni zakoni. Sa druge strane, primjera radi, u Crnoj Gori postoje samo 3 postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, a planirana je izgradnja njih 14.

„Pitanja otpada, otpadnih, industrijskih i kanalizacionih voda, postojećih industrijskih deponija i nepostojanje infrastrukture su samo neki od nagomilanih ekoloških problema. Međutim, jedna od najvećih prepreka u rješavanju problema u životnoj sredini je selektiva primjena zakona, pa čak i potpuno odsustvo sproveđenja zakonskih odredbi u pojedinim oblastima“, kaže Jelena Marojević iz NVO Green home.

Odlaganje otpada je najočigledniji primjer koliko su veliki ekološki problemi ekološke države. Crna Gora ne zna koliko otpada se godišnje odlaže jer tih procjena nema. Nema podataka o količini komunalnog otpada, industrijskog kao ni građevinskog, a nije bilo mjerjenja ni medicinskog otpada. U većini građova nijesu utvrđene lokacije za građevinski i medicinski otpad. U odgovorima na Upitnik u Vladi priznaju da nema ni „značajnijih kapac-

Pet crnih tačaka

Trn u oku su pet ekoloških crnih tački koji postoje mnogo duže neko ideja ekološke države. To su KAP (bazeni crvenog mulja i odlagalište industrijskog otpada), Željezara Nikšić (odlagalište industrijskog otpada), Jadransko brodogradilište Bijela (odlagalište industrijskog otpada - grita), TE Pljevlja (odlagalište pepela i šljake „Maljevac“), i Gradac Pljevlja („Šuplja stijena“). Da se sanira jedna crna tačka trebalo je 20 godina – riječ je o jalovištu olova i cinka rudnika “Brskovo” Mojkovac. „Vlada je, kao urgentno, prepoznala rješavanje problema upravljanja opasnim industrijskim otpadom i sanacije izvora industrijskog zagađenja. Tako je u saradnji sa Svjetskom bankom, otpočeta realizacija projekta „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“. Projekat obuhvata rad na sanaciji 5 ekoloških crnih tačaka, kao i određivanje jedinstvene lokacije za odlaganje opasnog industrijskog otpada za čitavu Crnu Goru“, kaže Vojinović. Pripremna faza ovog projekta biće završena do kraja godine, a onda će se raspisati tender i prema propisanim uslovima izabrati kompanija koja će raditi na sanaciji izvora ekološkog zagađenja.

itetata za reciklažu otpada – postoje samo u Podgorici, Herceg Novom, Budvi i Kotoru.

“Ne postoje posebni propisi koji se odnose na emisije industrijskih polutanata u vazduh, vodu i zemljište, već je ovo pitanje regulisano pojedinačnim propisima za vazduh i vodu. Ne postoji poseban propis kojim se uređuju emisije iz velikih kotlovnih postrojenja. Ne postoji službeni registar hemikalija na tržištu. Za sada nijesu utvrđena pravila za klasifikaciju, pakovanje i obilježavanje hemikalija. Ne postoji postupak prikupljanja podataka i procjene rizika za hemikalije u skladu sa zahtjevima evropskog zakonodavstva”, nabraja samo neke od problema urednik u dnevnom listu „Vijesti“ Dejan Peruničić koji se godinama bavi ekologijom. Država, takođe, do sada nije regulisala emisiju gasova iz pokretnih izvora automobila,

kamiona, autobusa, niti postoji monitoring kvaliteta benzina, dizel goriva, plinskog ulja i mazuta.

Marojević navodi da je tačno da u Crnoj Gori nedostaju značajna sredstava da se oblast životne sredine uredi kako bi zaista trebalo. „Ali, ne smijemo se zavaravati, za dvadeset godina, da su postojale namjere i politička volja – itekako se puno moglo uraditi. Jednostavno – treba prevashodno primijeniti zakone, postaviti listu prioriteta i pažljivo i istrajno raditi na njoj. No, za to je opet potrebna snažna politička volja i podrška, koje nema“, dodaje Marojević.

Peruničić je decidan: „Bilo bi poštenije izbrisati odrednicu „ekološka“ iz Ustava. Naravno, to ne znači da treba zaboraviti na lažnu priču nadležnih i njihovu krivicu zbog toga što nijesu radili svoj posao sve ove godine“.

Ispunjavanje sedam uslova, koje je pred Vladu i druge institucije postavila Evropska komisija, gurnulo je u drugi plana mnoge druge oblasti na kojima se itekako mora raditi. Neodgovoran odnos prema sredini u prethodnom periodu za sada nije nanio toliko štete okolini – Crna Gora se prema raznovrsnosti biodiverziteta i dalje svrstava u jednu od najbogatijih država Evrope. Ako bi ovako nastavili, teško da bi išta od toga ostalo. Spas je u pregovorima, a potom i članstvu u EU, gdje zaštita životne sredine nije mrtvo slovo na papiru.

Da li svi u vrhu vlasti žele datum pregovora sa EU

Bitka za Crnu Goru

Nedeljko Rudović

Crna Gora još ima šansu da održi zadovoljavajući ritam intergracije u Evropsku uniju, premijer **Igor Lukšić** se spasio od potopa i početka kraja svoje političke karijere, ali se zato otvaraju pukotine u vladajućoj koaliciji koje bi mogle sve dovesti pod znak pitanja.

Ovo bi mogao biti jedan od zaključaka nakon septembarskog sporazuma vlasti i opozicije oko naziva nastavnog predmeta u školama (crnogorski-srpski, bosanski i hrvatski jezik i književnost), koji je doveo do usvajanja izbornog zakona. Time je ispunjen prvi uslov EU za određivanje datuma početka pregovora o članstvu sa Crnom Gorom. U kombinaciji sa dosadašnjim tanušnim rezultatima Vlade Crne Gore i pravosuđa kada su u pitanju ostalih šest uslova, od kojih su najvažniji borba protiv organizovanog kriminala i korupcije i jačanje nezavisnosti pravosuđa i administracije, sve informacije iz diplomatskih krugova govore da bi to moglo biti dovoljno za pozitivno mišljenje Evropske komisije i na kraju odluke Savjeta ministara EU da Crna Gora kreće u novu fazu odnosa sa tzv. elitnim klubom.

Za razliku od te spremnosti, sve više se nameće pitanje da li u samom vrhu vladajuće partije svaki prižeљuju takav ishod. Ako se pogleda redoslijed događaja prije sporazuma premijera Lukšića sa prvacima opozicionih stranaka i nakon toga „tajna večera“ šefova DPS i SDP **Mila Đukanovića** i **Ranka Krivokapića** sa 20-tak javnih ličnosti, mahom prepoznatih kao branioca crnogorskog nacionalnog identiteta, u prvi plan će izgleda sve više izbijati dilema da li u vrhu DPS-a Lukšić ima podršku da Crnu Goru vodi ka sve tješnjim odnosima sa EU. Prije svega, Lukšić nije imao podršku Đukanovića da sa opozicijom zaključi sporazum o nazivu nastavnog predmeta. Prema nezvaničnim informacijama, Đukanović nije bio sklon konačnom kompromisu, ali mu se na kraju nije usprotivio jer mu je Lukšić saopštio da će javno reći da nije imao njegovu podršku, što bi značilo da bi odgovornost za neuspjeh pregovora i zaustavljanje evropskog puta Crne Gore morao da preuzme Đukanović. Da šef DPS-a možda

i ne želi dogovor vidjelo se po tome što je i do tada uporno odbijao i varijante oko kojih su se Lukšić i čelnici opozicije načelno bili saglasili (maternji jezik i književnost). Lukšić je, ipak, uspio da ga ubijedi da mu se ne protivi više i tako sačuva poljuljani autoritet. Bez sporazuma i datuma pregovora ne bi imao gotovo nikakve konkretne rezultate iza sebe i mogao bi već polako početi da se sprema za demisioniranje. Nije prošlo mnogo, a Đukanović je na „tajnoj večeri“, prema nezvaničnim informacijama, iznio analizu situacije u okruženju i EU, po kojoj se i sama EU nalazi u izuzetno teškoj situaciji zbog krize eura, sa krajnje neizvjesnim ishodom. Drugim riječima, možda ni EU neće biti ono što je bila, hajde da mi malo razmislimo da li baš treba da žurimo tamo. Da mu EU, naročito nakon što se ispostavilo da je Hrvatska uhapsila bivšeg premijera **Iva Sanadera** kada se približila kraju pregovora, nije više na srcu otvoreno je poručio u julu. Tada je prvi put javno napravio zaokret u odnosu na dotadašnju politiku Vlade, ocjenjujući da put Crne Gore ka EU ne zavisi samo od njениh unutrašnjih reformi, već i od stanja u samoj Uniji i najavljujući da Crna Gora neće Briselu prinositi žrtve. To je bio odgovor na zahtjev da Crna Gora mora da hapsi krupne igrače da bi pokazala vidljive rezultate u borbi protiv kriminala i korupcije. Sve to nagovještava da se Crna Gora, bez obzira na raspoloženje evropskih prijestonica, može suočiti sa zastojem koji će trajati dok se ne vidi da li je Đukanović i dalje ubjedljivo najmoćnija figura u zemlji ili Lukšić, potpomognut progresivnim snagama i Zapadom, može da mu parira. Dode li do nje, bila bi to jedna od najvažnijih bitaka za evropsku Crnu Goru.

Predsjednik grupe zemalja za borbu protiv korupcije (GRECO) Savjeta Evrope Drago Kos

Napravite jednu, ali jaku instituciju protiv korupcije

Predsjednik Grupe zemalja za borbu protiv korupcije (GRECO) Savjeta Evrope Drago Kos ocijenio je da bi Crna Gora radi uspješne borbe protiv korupcije trebalo da objedini sve preventivne institucije za borbu protiv te društvene devijacije u jednu instituciju sa jačim ovlašćenjima.

U razgovoru za Evropski puls, on je rekao da je dosta teško ocijeniti da li je Crna Gora uspjela da zadovolji zahtjev Evropske komisije o borbi protiv korupcije da bi dobila datum pregovora. "Uopšteno, Crna Gora je dosta toga uradila po pitanju zakonodavstva koje je veoma usklađeno sa evropskim standardima. Po pitanju institucija, Crna Gora ima represivne organe, a ima i sijaset preventivnih organa. Ja mislim da nijedna zemlja u okruženju nema toliko tih preventivnih organa. Postavlja se pitanje zbog čega je to tako jer nema nekih vidnih rezultata. Davno sam predložio da u vašoj zemlji treba da ujedinite sve te preventivne institucije u jednu instituciju sa jačim ovlašćenjima kako bi moglo doći do nekog pomaka u borbi protiv korupcije. Najtipičnije je to što sve te mjere i na području zakonodavstva i na području in-

Ja mislim da nijedna zemlja u okruženju nema toliko preventivnih organa za borbu protiv korupcije kao što je slučaj sa Crnom Gorom. Postavlja se pitanje zbog čega je to tako jer nema nekih vidnih rezultata

stitucija još nemaju pravi odraz u praksi. Praksa još ne pokazuje da se Crna Gora trudi u borbi protiv korupcije. Jednostavno, sve te promjene zakonodavstva i nove institucije treba dovesti do toga da će građani, svi ljudi u Crnoj Gori osjećati da te institucije rade, da su svi bez obzira na ime i položaj predmet prava i da je pravo jednako za sve", rekao je Kos.

» Koje to konkretno institucije treba objediniti?

Imate Komisiju za utvrđivanje konflikt-a interesa, Upravu za antikorupcijsku inicijativu, u okviru Ministarstva finansija i na nivou vlade imate još bar dvije komisije za sprječavanje korupcije (Uprava za sprječavanje pranja novca, Komisija za kontrolu javnih nabavki...) i ni jedno od njih nije nezavisno tijelo. GRECO jasno traži od svih zemalja članica osnivanje nezavisnog preventivnog tijela koje će da se brine za sprovođenje antikorupcijske strategije. Znači, imate segmente sistema samo ih treba objediniti i povezati u cjelinu. Takvoj nezavisnoj instituciji mogla bi se dati ovlašćenja koja mora da ima.

» Svjedoci samo činjenice da u Crnoj Gori vladajuća koalicija usvaja neke antikorupcijske zakone, kao onaj o spriječavanju konflikt-a interesa ili o finasiranju političkih partija, mijenja iz godine u godinu i malo po malo izlazi u susret zahtjevima EK i standardima EU. Koliko je u ovom momentu antikorupcijsko zakonodavstvo u Crnoj Gori usklađeno sa standardima EU i da li treba očekivati nove zahtjeve EU?

Kad Evropska komisija počne da pregovara sa nekom zemljom uvijek u početku postavlja

U Evropi, konflikt interesa se definiše tako da pokriva nepotizam. Svaki privatni interes bilo kojeg lica u javnoj službi mora biti eliminiran.

uslove koji su najgeneralniji. Taj krug se sužava i na kraju treba doći do predmeta ili slučajeva koja su na početku izgledali sasvim beznačajno.

Ja sam rekao na početku da je Crna Gora dosta uradila po pitanju zakonodavstva, ali tu još ima dosta da se učini. Pomenuli ste zakone o političkim partijama i o konfliktu interesa. Što se tiče prvog zakona, to je nešto što političari u svim zemljama najteže prihvataju. To direktno zadire u njihove finansije i sasvim je prirodno da je težak posao pred onima koji bi željeli da to promijene na način da finansiranje partija bude transparentno. Što se tiče konflikta interesa tu nema standarda u Evropi tako da će tu doći dosta do izražaja interesi i zahtjevi EK.

» **Crna Gora ima dosta problema kada je riječ o nepotizmu. Kako se boriti protiv tog? Da li u svijetu postoji primjer gdje neka država ima zakon protiv nepotizma?**

Nepotizam nije ništa drugo nego specifični oblik konflikta interesa. Znam da u Crnoj Gori, kao maloj zemlji, gdje se svi poznaju ili su u nekim vezama, često dolazi do konflikta interesa. Međutim, nije potreban nikakav zakon o nepotizmu, nego sve to treba rješavati u okviru sistema borbe protiv konflikta interesa.

» **Kako?**

U Evropi, konflikt interesa se definiše tako da pokriva nepotizam. Svaki privatni interes bilo kojeg lica u javnoj službi mora biti eliminiran. Na primjer, ako lice koje treba da odlučuje o javnom interesu ima bilo kojih interesa, poslovnih ili ličnih, a tu ulazi srodstvo, onda mora da se izuzme iz te situacije.

» • **Da li ste posljednjih sedmica bili u kontaktu sa predstavnicima EK kako bi razmijenili mišljenje o tome koliko je Crna Gora uradila u borbi protiv korupcije?**

Nijesmo imali kontakte sa predstavnicima EK, ali znam da oni dosta čitaju naše izvještaje i upotrebljavaju ih za svoje izvještaje o zemljama koje su u procesu pridruživanja. Sigurno je da ima mjesta za poboljšanja kada je riječ o borbi protiv korupcije, posebno sada nakon Hrvatske gdje je EK dosta istrajala i na nekim praktičnim vidovima borbe protiv korupcije. To su sada ponovili i u Srbiji gdje EK, moram da naglasim, traži sasvim konkretne mjere. Očekujem da će sada da to traži i od Crne Gore.

V.Z.

Zašto je Crnoj Gori potrebna analiza efekata propisa (RIA)

Put ka „boljim zakonima“

Milica Dragojević

Autorka je saradnica na projektima u Institutu Alternativa

Crna Gora kao zemlja kandidat za ulazak u Evropsku uniju ima obavezu uskladišavanja kompletног zakonodavstva sa „acquis“ - em. S obzirom na to da je riječ o velikom broju postojećih zakona koje treba izmijeniti, kao i onih čije usvajanje tek predstoji, državna administracija pred sobom ima zadatak koji podrazumijeva sveobuhvatne reforme. Jedan od mehanizama koji će imati veliki značaj za proces smanjenja administrativnog tereta je i uvođenje Analize efekata propisa (RIA).

Analiza efekata propisa (RIA) je metod koji u predzakonodavnoj fazi pomaže usaglašavanju zakona i akata na osnovu jasnog prikaza kakve će materijalne posljedice proizvesti novi propisi.

RIA je metod koji u predzakonodavnoj fazi pomaže usaglašavanju zakona i akata i to na osnovu jasnog prikaza kakve će materijalne posljedice proizvesti novi propisi. Uloga RIA-e je da pomogne donosiocima odluka u formulisaju, implementaciji i nadzoru promjena u zakonodavnom sistemu time što će im pomoći da procijene da li je za određeno pitanje neophodno usvajanje novog zakona.

Analiza uključuje i jasan prikaz troškova uvođenja propisa, kao i objašnjavanje posljedica koje će nova regulativa imati na sve zainteresovane strane. Primjena RIA-e treba da rezultira zakonima koji će biti i efikasni i efektivni (ekonomični). Efikasnost u ovom kontekstu podrazumijeva postizanje svih planiranih ciljeva, a efektivnost osigurava da ti ciljevi budu postignuti uz minimum troškova. Zakoni koji ispunjavaju ova dva kriterijuma najčešće se nazivaju „dobrim zakonima“.

RIA unaprijeđuje javnu debatu i konsultacije sa svim relevantnim akterima, korisnicima, poslovnim udruženjima, grupama građana, nevladinim organizacijama. Ovaj mehanizam ne

treba smatrati zamjenom za proces donošenja odluka, već metodom koja se koristi u ovom procesu. RIA ne predstavlja samo kvantitativnu metodu procjene troškova, već ima i kvalitativni karakter procjene uticaja na životnu sredinu, socijalne grupe, rodnu ravnopravnost i društvo u cjelini.

Kada govorimo o praksi Crne Gore u primjeni ovog mehanizma, značajno je da je rad na regulatornoj reformi započet 2009. godine kada je Vlada usvojila Akcioni plan za regulatornu reformu i unaprjeđenje poslovnog ambijenta u decembru te godine. Savjet za regulatornu reformu i unaprjeđenje poslovnog ambijenta je Akcionim planom predvidio tri stuba regulatorne reforme: tzv. – „Giljotinu propisa“, reformu lakoće poslovanja i uspostavljanje Analize efekata propisa. „Gijotina propisa“ koja prethodi RIA-i je zamišljena kao ex post analiza propisa, pa će RIA biti primijenjena samo na zakone koji budu donešeni nakon uvođenja ovog mehanizma u crnogorski sistem. „Gijotinom propisa“ biće eliminisani

Sam podatak da je u 2010. godini Skupština Crne Gore usvojila 154 zakona naglašava neophodnost uvođenja RIA-e u crnogorski sistem.

zakoni koji su smatrani „štetnim“ za poslovni ambijent, tako da je i na taj način uspostavljena neka vrsta Analize efekata postojećih propisa. Projekat uvođenja RIA-e je započet izgradnjom kapaciteta za uspostavljanje regulatorne reforme, odnosno uspostavljanjem Odjeljenja za unaprjeđenje poslovnog ambijenta u okviru Ministarstva finansija. Odjeljenje daje mišljenja na prijedloge propisa sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, servisira rad Savjeta za regulatornu reformu i unaprjeđenje poslovnog ambijenta, sarađuje sa međunarodnim institucijama u oblasti unaprjeđenja poslovnog ambijenta, kao i sa privatnim sektorom.

RIA unaprijeđuje konsultacije sa svim relevantnim akterima, poslovnim udruženjima, grupama građana, NVO-ima... RIA ne predstavlja samo kvantitativnu metodu procjene troškova, već ima i kvalitativni karakter procjene uticaja na životnu sredinu, socijalne grupe, rodnu ravnopravnost i društvo u cjelini.

Praksa slična RIA-i je već uspostavljena i odnosi se na mišljenje Savjeta za regulatornu reformu na neki prijedlog akta. Ovo mišljenje je propisano kao obavezno, ali ne i obavezujuće, što znači da Vlada odlučuje o tome da li da ga prihvati ili ne.

RIA je propisana kao obaveza od početka 2012. godine, a od 1. jula iste godine propisana je i obaveza dostavljanja RIA formulara uz prijedlog propisa. Imajući u vidu iskustva zemalja EU i onih u okruženju u implementaciji RIA-e neophodno je pratiti ovaj proces u Crnoj Gori i unaprijediti samu podršku za primjenu ovog mehanizma. Time treba omogućiti da RIA ne bude viđena samo kao formalnost, već kao dokument koji stvarno doprinosi donošenju „boljih zakona“. Praksa zemalja koje sprovode RIA-u jeste da sve informacije koje se tiču RIA-e budu objavljene na posebnom internet sajtu. To u Crnoj Gori još uvijek nije slučaj. Primjena RIA-e bi bila olakšana objedinjavanjem svih informacija u vezi sa RIA-om, Priručnikom za RIA-u, zakonima na kojima je primjenjena RIA, novosti vezanih za implementaciju RIA-e i sličnih informacija koje su važne za sve zainteresovane strane. Ujedno, neophodno je omogućiti da se komentari na zakone dostavljaju putem interneta kako bi cijeli proces uključivanja zainteresovanih aktera bio brži i jednostavniji.

U Crnoj Gori, RIA će biti fokusirana samo na procjenu ekonomskog uticaja zakona i podzakonskih akata, za razliku od prakse da se sprovodi i uticaj na životnu sredinu, socijalni

položaj stanovnika, rodnu ravnopravnost, prava građana, socijalno marginalizovane grupe... Stav Vlade je da je prioritet da Crna Gora bude sa ekonomskog aspekta konkurentna državama regiona i onima u EU, kao i da nedostaju kapaciteti za sprovodenje potpune RIA-e. Potrebno je postepeno graditi administrativne kapacitete i time omogućiti da RIA bude sprovedena u potpunosti. Na taj način će se primjenom ovog mehanizma ostvariti najbolji rezultati. Zbog toga je evidentna potreba za kontinuiranom i intenzivnom obukom službenika. Ovu obuku je moguće sprovesti u saradnji sa različitim međunarodnim institucijama ili organizacijama koje imaju iskustava u procesu implementacije RIA-e. Razlika u odnosu na praksu regiona je i ta da će se RIA u Crnoj Gori primjenjivati i na podzakonske akte, jer je najveći broj biznis barijera upravo u podzakonskim aktima.

Sam podatak da je u 2010. godini Skupština Crne Gore usvojila 154 zakona naglašava neophodnost uvođenja RIA-e u crnogorski sistem. Detaljna i temeljna analiza zakona koji treba da budu doneseni, transparentnost prilikom donošenja zakona, konsultacija sa zainteresovanim stranama, dovešće do pravilne ocjene da li je određeni zakon potreban crnogorskim građanima. Treba uključiti sve zainteresovane strane u proces procjene uticaja zakona. Konsultovanjem sa građanima, NVO-ima, preduzetnicima, potrošačima, postiže se najbolji rezultat u primjeni kvalitetne RIA-e.

Primjena RIA-e se zavisno od zemlje razlikuje, počevši od administrativnih kapaciteta, zakonodavstva i uopšte znanja o koristima koje donosi ovaj mehanizam. Ipak, značaj RIA-e je isti, ona pomaže donošenju „dobrih zakona“, povećanju transparentnosti rada vlade, poboljšava dijalog, a nerijetko spriječava usvajanje zakona „štetnih“ po privredu, životnu sredinu, ali i stanovništvo uopšte. Ovaj mehanizam doprinosi dobrobiti građana Crne Gore ali i same Vlade time što građani dobijaju kvalitetne zakone, a to doprinosi povećanju povjerenja u rad Vlade koje ih uključuje u proces donošenja istih.

Kakav je to odnos prema javnom mnjenju, kada se profesori, akademici, rodoljubi i vladar susretu i nikoga javno ne obavijeste o zaključcima sastanka?

Noćna straža

Brano Mandić

Imaš Apolona boga Sunca, po njemu je apolonijski tip umjetnosti, oslonjen na ideal proporcije. Riječ je, zapravo, o snazi racija i čiste perspektive. S druge bande je Dionis, bog vina i kubizma, orgijaš sa četiri papka i repinom, satir koji vazda sipa neku brlju i nagovara čovjeka na koještariju. Oba ta božanstva ili energije, vlađaju milenijumima, ponekad se sretnu, kao kod **Habermasa**, ali obično ne ulaze jedan drugom u šihtu, pa smo svi srećni i zadovoljni u svojim podijeljenim ličnostima.

Jedan vlada danju, drugi voli mjesecare, što je fiksirao čak i narodni um pa kaže: jutro je pametnije od noći. I jeste, kad razmisli čovjek, noć je bila Valpurgijska, Kristalna i Noć vještica.... Noć jedino vampir može da izhendljuje da se poslije treće čaše ne zanese u kakav kliše: lunarni nagon nije za smrtnika, braćo, kao što ovo podgoričko sunce nije za bijelog čovjeka.

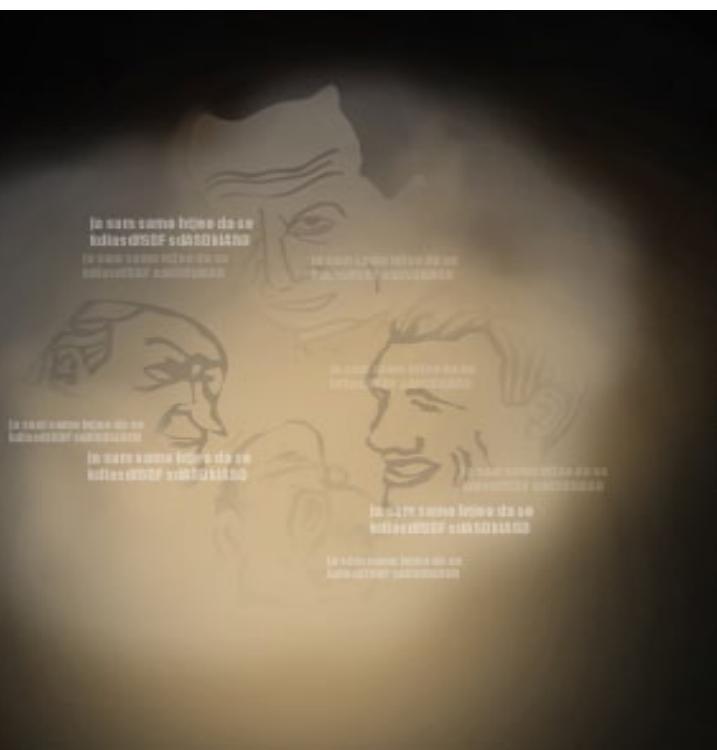
Nego, možda je baš taj žaropek glavnogradski razlog što su se crnogorski intelektualci okupili u vili Gorica - uveče. Kako god, ne volim kada se sastaju po noći. Noć ostavite nama budala-ma, a vi fino po rovito jaje, **Habermasa** u šake, pa malo teretanica do prvog sastanka i predavanja u podne. I škola počinje ujutro, znači da je to pravi termin za mišljenje. Mozak je tako naštelan, ne možeš razumno da misliš pod bakljom, svijećom, halogenkom, ili lusterom. To ostavi pjesnicima i isljednicima. Znao je to **Hitler**, pa je zakazivao mitinge u prvi mrak - nijesu mu trebali mislioci na mitinzima.

Ne bilo primjenjeno poređenje, ali pitam se zašto su ovi naši krenuli da svinguju doveče, to mi stvarno nije jasno. Rapravliali su o identitetskim pitanjima, zar nije logično bilo da naprave neki matine na Ivanovim koritima. Umjesto toga klizili su mračnom goričkom ulicom prema Blažovoj vilji; blicevi fotoreportera su se sudarali sa farovima limuzina, iznutra su buljile oči nekih ljudi, ko su i o čemu su pričali - pojma nemam.

U jednom novinskom izvještaju piše da je izvor sa sastanka (naravno neimenovan) rekao da se te večeri u vili Gorica „osjećao patriotski nabo“. Jebote, da prošiš, stvarno čovjeka podiže jeza, kao da se sprema neki rat. Noć, anonimni izvori, crne limuzine! Kakav ambijent za ukenjati se u gaće! Nadam se da se pored patriotskog osjećao makar nekakav seksualni naboj. Valjda su skrenuli malo sa identiteta na kakav martel sa zrnom kafe, da ostanu budni.

Je li Milo sjedio na čelu, vala bogu, ima li šanse to ko da mi otkrije, parom bih častio. Možda su navukli kakve kapuljače, i obraćali se jedni drugima na latinskom. Ma nije latinski, aramejskim su dobro veče nazivali, disali duboko i molili se jedno pola sata za Crnu Goru prije nego je prvi uzeo učešća u diskusiji. Meni, podvlačim, to nije smiješno. Momci su se žestoko utripovali, a s obzirom da smo im kapacitete mahom dobro upoznali, nije teško naslutiti kamo sve vodi. Opet se nadam da je benigno i da se tek neka nova grafema spremila za dake prvake, ali bojim se noćnih sastanaka u odijelima i kvit.

2.

Ova jezovita priča, da se u 21. vijeku tajanstveno sastaju vodeći umovi jedne zemlje, sa političkim poglavicama, ima naravno svoju PR stranu medalje koju ne smijemo preskočiti. Kakav je to odnos prema javnom mnjenju, kada se profesori, akademici, rodoljubi i vladar susretnu i nikoga javno ne obavijeste o zaključcima sastanka. Namjerno je ostavlјeno da cijela stvar devetnaestovjekovno lebdi u vazduhu i da mi naginjemo nad kojom su se čašom pričestili i jesu li privodili što žensko po onih gornjih soba, u one čohane trosjede.

Sastanak naravno ne treba zvati tajnim, samo njegovu sadržinu. U tome i jeste draž: javnije se kočije nijesu mogle dovesti do ulaza, medijima je, naravno, dojavljeno da će se sva pamet crnogorska malo družiti. Ali, postavljena je granica dokle smijemo da idemo i znamo. Sastanak je, dakle, bio tajanstven, u jednom ovalom treš maniru, a nikako tajni. Istina, nije prvi put, pa nama je predsjednik države bježao na zadnja vrata te iste vile Gorica da ga ne slikaju sa mitropolitom mrzne mu crkve Crnogorske pravoslavne crkve. Sjećam se, tada je jedan njegov

mališan iz pratnje izašao da mene, jadnog reportera nešto laže, kao predsjednik je otisao, nemate ga što čekati, bukvalno smo ludi i što smo dolazili. U oči te gleda i pečatno masti... Sada je isti taj momak gradonačelnik Cetinja. Takvi se traže, čuvari tajne vile Gorica, zakleti da nikome ne otkriju lozinku, i da budno motre da kakav **Tom Kruz** slučajno ne vreba ispod maske, kao u onom filmu kad su ga uhvatili u špijunaži silne bahanalije i đavolisanja.

Nego, vratimo se mi ovim našim mrčenim čuvarima tradicije. Je li moguće da je država majka pred tako velikim izazovom da ne smijemo ni znati o čemu se radi. Koji smo ovo film počeli opet da živimo, nije valjda opet četr'esosma. Naprotiv, živimo vrijeme velike ekonomske neizvjesnosti. Novca je prifalilo, volio bih da su o tome razgovarali, ali kažu da nijesu. Izdate su neke druge direktive, koje bi trebalo da nas spasu od drugih nemani. Ili, nijesu ništa ni zaključili, nego su se dogovorili da se opet nađu; ili su otvorili mejling listu pa će biti u toku - neizvjesnost me ubija. Sad slijede rasprave zašto na sastanku nije bilo **Igora Lukšića**, pa gdje je **Filip Vujanović**, otkud **Đukanović i Krivokapić**... Eto razloga za brigu i analizu, biće da se bije novinarska bitka za informaciju više. A meni, na kraju, upravo stigao mejl, kao uredniku portala, od nekog čitaoca, kojemu se kriva pa poručuje, citiram:

"Prilikom slanja komentara na članke na portalu Vijesti, komentari koji su slati na crnogorskom jeziku nijesu bili objavlјivani, dok identični komentari bez korišćenja naših slova su objavlјivani. Da li je moguće da jedan slobodni i nezavisni medij vrši takvu diskriminaciju? Ako su ljudi koji pišu na zvaničnom jeziku u Crnoj Gori, nepoželjni na Vašem portalu, molim vas da me obavijestite da bih prestao posjećivati isti".

Identitetsko pitanje. Trebalо je da dam baš identitetski odgovor. Ali nijesam, uglađeno sam odgovorio da su mi sva slova jednako draga. I da ћu provjeriti da nije neki tehnički problem. Provjeriћu ujutro, stvarno ne mogu o tom jadu raditi po noći.

Zašto je Turska sve prisutnija na Balkanu

Preko sapunica do geostrateške kontrole

U protekloj deceniji Turska je vodila multidimenzionalnu i multiregionalnu spoljnu politiku. Pošto su joj se izgledi za ulazak u EU našli u vakuumu, ta zemlja se ne samo okrenula prema istoku, već i prema „bliskom inostranstvu“ na Balkanu. Rastući socijalno-finansijski problemi Grčke, kao regionalnog EU igrača, dali su prostor Turskoj, čija je ekonomija trenutno 12. u svijetu, sa BDP-om od 10.000\$ po glavi stanovnika, da preuzme regionalnu kontrolu. „Poslije raspada Jugoslavije, strateški interes Turske ponovo je bio na Balkanu, još jednoj bivšoj otomanskoj teritoriji. Ovog puta, uticaj je ekonomski i kulturni, ali će uskoro postati geopolitički“, kaže vojnopolitički analitičar Petar Škrbina i dodaje: „(Turski premijer Redžep Tajip) Erdogan zna da je Turska potrebna Evropi, a ne obrnuto. Glavni tokovi gasa i nafte prolaziće kroz Tursku.“

Balkanske zemlje, a prvenstveno Makedonija i Bosna i Hercegovina (BiH), ali sve više i Srbija, ostvarile su značajnu političku saradnju sa Ankaram. U proteklih nekoliko godina ojačane su ekonomske veze, pošto su turski investitori

Rastući socijalno-finansijski problemi Grčke, kao regionalnog EU igrača, dali su prostor Turskoj, čija je ekonomija trenutno 12. u svijetu, sa BDP-om od 10.000 \$ po glavi stanovnika, da preuzme regionalnu kontrolu.

vrebali prilike da obezbijede prisustvo na balkanskom tržištu. Analitičari su jednoglasni u mišljenju da će panevropski koridor 10, koji će povezivati zemlje Balkana sa ostatkom Evrope, određivati ekonomsko angažovanje Turske. Lijevo krilo koridora obezbijediće transportnu vezu između Turske i Balkana i Turske i EU. Iako je Turskoj stalo da razvija veze sa muslimanskim stanovništvom na Balkanu, ta zemlja kaže da namjerava da angažuje sve nacionalnosti i vjeroispovesti kako bi povećala stabilnost u svom komšiluku. „Turska nema imperijalističke ambicije, već pokušava da koliko može pomogne susjednim zemljama“, kaže turski ambasador u Srbiji Ali Riza Čolak, odgovarajući na optužbe da se Ankara mijesha u unutrašnje poslove Srbije, pošto je prije nekoliko mjeseci visoka vojna delegacija iz Turske posjetila Novi Pazar u srpskoj oblasti Raška (ili Sandžak), većinski naseljenoj Muslimanima.

Raška je i dalje izvor napetosti u odnosima Anke i Beograda, zato što veliki broj Srba smatra da lokalni muslimanski lideri pokušavaju da dobiju autonomiju uz pomoć Turske, a mnogi sandžački Muslimani identificuju se sa BiH. U svom odgovoru, ambasador Riza Čolak kaže „Sandžak je most za saradnju dviju zemalja i Beograd mora da razumije osjetljivost naroda u tom regionu“. Za region su od posebnog značaja odnosi Turske i BiH. Izjava premijera Erdogana poslije trijumfa na majskim izborima, kada je rekao da će pobeda njegove AKP biti podjednako od koristi Sarajevu, kao i Istanbulu, izazvala je žestoke reakcije u Republici Srpskoj.

Srpski član predsjedništva BiH Nebojša Radmanović rekao je da će takve izjave izazvati političke probleme između dva entiteta u BiH i da bi mogle da dovedu do novih podjela između tri konstitutivna naroda. „I dok bošnjačke vlasti u Sarajevu vide pozitivan efekat turske uloge u BiH, tamošnji srpski političari su rezervisani i neće prihvati nikakvu političku ulogu Ankare na Balkanu“, kaže Škrbina. „Erdoganove otvorene ambicije da širi 'Zelenu transverzalu' (širenje islamskog uticaja kroz skup povezanih zemalja naseljenih Muslimana) na ovim prostorima imaju svoje granice. Niti će mu ilegalna vlasta Muslimansko-hrvatske federacije pomoći da to ostvari, niti će u tome uspjeti politički pritisci na Hrvate u Centralnoj Bosni“, rekao je potpredsjednik RS Emil Vlajki.

Uprkos pritajenoj sumnji srpskih nacionalista, Turska je igrala konstruktivnu ulogu posrednika time što je okupila predsjednike BiH i Srbije kako bi ohrabrla politiku dijaloga i regionalne bezbjednosti. Najsvježiji primjer je posjeta predsjednika Srbije Tadića Sarajevu 6. jula, koja je dogovorena na samitu svih strana u Istanbulu prošlog aprila. Srbija se obavezala da će garantovati integritet BiH i želi da zatvori sva otvorena pitanja. Turska je takođe izrazila svoju želju da BiH i Srbija uđu u evroatlantsku zajednicu kroz članstvo u EU i NATO. Iako ostaju prepreke za još bolje odnose u obliku nekoliko političkih pitanja, i Ankara i Beograd namjeravaju da izglađe političke razlike većom ekonomskom saradnjom i međuzavisnošću. Na primjer, Beograd je kompaniji Turkiš erljajs ponudio sastanak radi pravljenja plana strateške saradnje na rješavanju dugogodišnjih problema koji muče JAT. Turska ekonomski aktivnost prostire se širom regiona. Turska kompanija TAV već je uložila 200 miliona eura u obnovu makedonskih aerodroma. Od prvog maja, pa u narednih dvadeset godina, aerodromima u Skoplju i Ohridu upravlja TAV. Predstavnici TAV vide Makedoniju kao čvoriste jugoistočne Evrope i već su najavili da će graditi novi aerodrom u istočnoj Makedoniji. Pored toga, turska kompanija Šiše Džam obelodanila je da je zainteresovana za strateško ulaganje od

Balkanske zemlje, prvenstveno Makedonija i BiH, ali sve više i Srbija, os-tvarile su značajnu političku saradnju sa Ankaram. U proteklih nekoliko godina ojačane su ekonomske veze, pošto su turski investitori vrebali pri-like da obezbijede prisustvo na balkanskem tržištu.

150 miliona eura u dve fabrike u Makedoniji, za proizvodnju gasa. Na političkom planu, Turska će nastaviti da kontinuirano podržava evroatlantske integracije Skoplja, zalažući se za članstvo te zemlje pod imenom Makedonija, uprkos dugogodišnjem sporu sa Grčkom.

Međutim, ti odnosi imaju dublji kulturni i istorijski kontekst ukorijenjen u ličnosti Mustafe Kemala Atatürka, osnivača moderne Turske, koji je proveo mladost u Makedoniji i školovao se u vojnoj školi Turskog carstva u Bitolju, što dodaje jednu emotivnu dimenziju tome kao Ankara i turski narod gledaju na Makedoniju. Zajednička proslava Ataturkovog života i djela održava se svake godine u Bitolju. Takva dešavanja dovela su do povećanja broja turista u oba pravca. Turska ljetovališta i makedonske planine i prirodni potencijal atraktivni su za pripadnike oba naroda i u protekloj deceniji je došlo do povećane aktivnosti turističkih agencija na tim destinacijama.

Važan element „meke moći“ Turske je povećani broj turskih sapunica i drugih TV emisija koje su osvojile gledalište širom Balkana. U bukvalno svakoj balkanskoj zemlji, turske serije imaju rekordnu gledanost, baš kao i vjekovne predra-sude prema islamu. „Veoma su profesionalno producirane i ne propagiraju ni luksuz ni glamur, već tradicionalne islamske običaje u pogledu vjenčanja i sahrana. Serije su najjeftiniji, ali i najdjelotvorniji pristup širenju turskog uticaja u regionu“, kaže Škrbina.

Izvor: SETimes

Postoji li alternativa?

Damir Nikočević

Autor je student Fakulteta političkih nauka i urednik prvog studentskog portala u Crnoj Gori – Tragom

Evropska unija – idealno uredena organizacija ili vještačka tvorevina stvorena da bi funkcionalisala u interesu velikih „igraca sa Zapada“? Da li je EU kompromis vječno suprotstavljenih strana, istih onih koji su bili glavni protagonisti dva svjetska rata? EU nije idealan, ali jeste jedini valjani kolektivni sistem koji politički, ekonomski i kulturološki ujedinjuje Evropu. EU ima ogromnih problema, počevši od monetarne politike, ali istovremeno, ona se vidi i kao jedina koja problem može i riješiti.

Kao student specijalističkih studija na Fakultetu političkih nauka, moja iskustva sa EU i počinju i završavaju se putovanjima. Iako ne česta, dovoljna su da se stvari slika o jednom sistemu u kojem se, pored svih mana, dijele vrijednosti kao što su sloboda, ljudska prava, mir, tolerancija. Granice se brišu, makar one u glavama. Problem moje generacije jesu granice u glavama, suženi vidici i nametnuta mišljenja. Problem moje generacije jesu imena i prezimena i ostale irrelevantne stvari kojima nas bombarduju na poluslobodnim medijima. Dovoljno je reći kolegi iz Slovačke, Malte ili Danske da se zvanični jezik u državi u kojoj živim naziva crnogorski/srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost. U mnogo čemu smo u nezavidnijoj situaciji od kolege studenta koji, recimo, živi u Poljskoj, i spremna istraživački rad iz društvene oblasti, dok mu u isto vrijeme niko ne spori isti na osnovu toga da li je u tekstu koristio slovo š ili ž.

Godinama izgleda kao da trčimo trku na 100 metara čiji se cilj nalazi u Briselu. Glavni favorit je Hrvatska. Svoje prepone su uspješno preskočili hapšenjem krupnih riba iz organizovanog kriminala. Odradili su ono što drugi nijesu. Uz nju je Crna Gora, velemajstor da sama sebi stvari prepreke. Tvrdoglavi stavovi političke elite povodom novog izbornog zakona predstavljaju sušti dokaz da nijesmo spremni da budemo dio civilizovanih društava čija je osnovna politička maksima – konsenzus.

Srbija ima najkrupniju prepreku od svih, a to je problem suočavanja sa prošlošću, a u okviru njega Kosovo. Potpuni autsajder je Bosna i Hercegovina. Vjerovatnije je da su ostrašcene bosansko-hercegovačke nacionalno obojene, ujedno i njihove najjače partije, shvatile da se radi o maratonu, a ne o sprintu.

Omča oko vrata koju ponekad sami sebi nesvesno vežemo je znak da smo nemoćni da uhvatimo korak sa realnošću. Cilj nije biti kao drugi, cilj je biti svoj. Biti svoj znači biti slobodan. Mana našeg evropskog puta jeste da se često moramo oslobođiti onog što nas čini specifičnim. Iako ideološki nisam konzervativac, takođe nijesam ni zaljubljenik u sve ono što nam globalizacija nameće. Crna Gora, svoja, ali u isto vrijeme i moderna. Ipak, rijetki su trenuci kada smo svoji, a moderni svakako nijesmo.

Paradoksalno zvuči da želimo da „uđemo u Evropu“ kada smo već dio nje – nesretna medijska floskula priznaćete. Paradoksalna je i činjenica da ex -YU republikama standardne nameću države (dobar dio njih) koje su vijekovima bile iza nje. Paradoksalno je i to što bespogovorno težimo EU koja je sama po sebi već dovoljno klimava i koju čeka poprilično neizvjesna budućnost. No, činjenica je da nije formiran srećniji sistem od EU, ali istovremeno postavlja se pitanje – da li smo ikada razmislili o alternativi?

Korupcija proguta 120 milijardi

Uprkos sofisticiranim zakonima za borbu protiv korupcije, ona u EU svake godine proguta gotovo 120 milijardi eura ili 1% evropskog BDP-a, a 80% evropskih građana smatra da je ona veliki problem u njihovoj zemlji, upozorenje u raspravi u Evropskom parlamentu posvećenoj antikorupcijskom paketu Evropske komisije „Komisija zbog toga planira uvesti Evropski izvještaj o borbi protiv korupcije kako bi pratila i ocenjivala napore članica u borbi protiv korupcije i u njima podstakla veći politički angažman u suzbijanju korupcije. To bi im trebalo pomoći u boljem sprovođenju zakona i ukazati na propuste i slabe tačke”, rekao je predstavnik EK pred Odborom za građanske slobode Evropskog parlamenta.

Autorska prava na 70 godina

Članice EU odlučile su da produže zaštitu muzičkih autorskih prava za 20 godina – sa 50 na 70 godina. Muzička industrija pozdravila je usvajanje ove direktive koje će članice morati ugraditi u svoje zakonodavstvo u roku od 2 godine. Mnogi iz svijeta muzičke industrije, poput Paula McCartneyja i Cliffa Richarda, godinama su vodili kampanju za produžavanje autorskih prava u EU jer se događalo da im dosadašnja 50-godišnja prava isteknu još tokom života.

Dance na vrhu, Njemci sve imućniji

Svaki građanin Njemačke u prosjeku posjeduje imovinu bruto vrijednosti 60.000 eura. Nemačka je po tome na 17. mjestu svjetske rang-liste, ali podaci pokazuju da su Njemci imućniji nego ikada ranije. Ti podaci su navedeni u istraživanju o stanju imovine u svijetu (Global Wealth Report). U statistiku nije uključena vrijednost nekretnina koje imaju Njemci, ni novac u penzionim fondovima. Prema navodima studije, najbogatiji Švajcarci u prosjeku posjeduju imovinu od 207.000 eura. Slijede Amerikanci, Japanci i, kao najbogatiji

Evropljani, Danci sa imovinom od 105.00 eura po stanovniku. Dok stanovnik evropskog zemlje ima, u prosjeku, imovinu od oko 66.500 eura, stanovnik istočne Evrope ima imovinu od samo 3.600 eura.

Penzioneri i obrnuta hipoteka

Sve više poljskih penzionera rješava svoje finansijske probleme uzimanjem tzv. obrnutog hipotekarnog kredita, gdje finansijska institucija isplaćuje novac da bi joj poslije smrti klijenta pripao njegov stan ili kuća. List Djenjik Gazeta kao primjer navodi da 75-godišnji Poljak za stan vrijedan 75.000 eura dobija mjesečno 200 eura, dok bi 80-godišnja žena sa nekretninom vrijednom 250.000 eura dobijala 750 eura mjesečno. Za sada ovakve kredite odobravaju 4 specijalizovana fonda, a zakonodavci i vlada u Poljskoj očekuju od novog zakona da će konkurenčija među bankama poboljšati ponudu u korist klijenata.

Srp i čekić ne mogu u EU

Sovjetski grb - globus sa srpom i čekićem i zvijezdom petokrakom, ne može se registrirati kao brend u EU jer se taj simbol smatra nepodobnim u nekim članicama EU, odlučio je Evropski sud pravde. Prethodno je Evropska kancelarija za harmonizaciju jedinstvenog tržista (OHIM), koja je nadležna za registraciju zaštitnih znakova, odbacila zahtjev preduzeća ruskog dizajnera "Couture Tech" za registrovanje tog Brenda. OHIM je naveo da se u nekim članicama, poput Mađarske, Češke i Letonije, sovjetski grb doživljava u većem dijelu javnosti kao simbol koji narušava javni red i pristojnost, nakon čega je "Couture Tech" uložilo žalbu Evropskom sudu pravde.

Pojedine članice EU razmatraju ili ponove uvode porez na bogatstvo

Crta je oko pola miliona

Vera Šćepanović

Posljednjih par godina je bio težak period za finansije gotovo svih vlada Evrope, čak i onih koje nijesu bile prezadužene od samog početka kao Grčka. Ogorčan novac potrošen na spašavanje banaka pogodenih ekonomskom krizom, produžena recesija koja znači nisku ekonomsku aktivnost, a time i niske prihode, kao i armije nezapošljenih koji očekuju socijalnu pomoć – sve je to stvorilo priličan pritisak na državne kase razvijenih zemalja. Nakon nekoliko rundi kresanja potrošnje, sve više vlada se okreće svojim najbogatijim građanima, kao jedinom preostalom izvoru dodatnih finansija. Za divno čudo, poneki od njih su, izgleda, voljni da pomognu.

Sve je počelo kad je **Warren Buffett**, američki investitor i treći najbogatiji čovjek svijeta, izjavio da mu je dosta „ušuškavanja“ od strane Kongresa i da ga je sramota što je prošle godine platilo samo 6.5 miliona poreza, što je oko 17% njegovih prihoda, za razliku od njegove sekretarice, kojoj porezi i doprinosi odnose oko 36% plate. Zatim je **Liliane Bettencourt**, najbogatija žena Francuske, koja je prošle godine bila centar skandala vezanog za utaju poreza, potpisala pismo sa još 15 francuskih milijardera u kojem moli da pruži poseban doprinos budžetu kako bi pomogla Francuskoj da izade iz krize. I dok Španija razmišlja da uvede privremeni porez na bogatstvo, grupa od 50 najbogatijih Njemaca je poslala otvoreni poziv kancelarki **Angeli Merkel** da „spriječi da se provalija između bogatih i siromašnih još produbi“.

„Bogati za porez na bogatstvo“ (Vermögende für eine Vermögensabgabe) su grupa osnovana još prije dvije godine, koji kažu da dolaze iz različitih profesija. „Ima nas od svuda – profesora, doktora, preduzetnika“, kaže osnivač grupe, **Dieter Lehmkuhl**, doktor u penziji čije se bogatstvo procjenjuje na oko 1.5 miliona eura. „Bogatstvo smo uglavnom naslijedili, ali definitivno imamo više nego što nam treba“.

Decenija koja je mazila milionere

Uprkos individualnim izlivima solidarnosti bogatih i očajničkim potezima nekih vlada da spase državnu kasu, opšti trend u posljednjih desetak godina je zapravo u pravcu ukidanja poreza na bogatstvo. Francuska već godinama raspravlja uklanjanje poreza na bogatstvo, koji je uveden 1981. kao porez solidarnosti na bogatstvo, i koji se primjenjuje kada je ukupno bogatstvo – nekretnine, obveznice, keš i pokretna imovina – preko 720 000 eura. Poreska stopa je od 0.55% do 1.8% na bogatstvo preko 15 miliona. Odnedavno je Francuska, međutim, jedina zemlja koja ima standardni porez na bogatstvo, a nešto slično imaju i Norveška i Lihtenštajn. U Švajcarskoj se bogatstvo oporezuje po različitim, obično niskim stopama, na kantonalm nivou, a Mađarska je uvela privremeni „porez solidarnosti“ od 4% početkom 2010. U međuvremenu, veliki broj evropskih zemalja je ukinuo takve poreze – Austrija 1994, Danska i Njemačka 1997, Holandija 2011, Island i Finska 2006 i Švedska 2007. Umjesto posebnog poreza na bogate, trend u porezima u većini evropskih zemalja je ka regresivnijim metodama ujednačenih poreznih stopa bez obzira na visinu prihoda i ka smanjenju poreza na dobit. To je posebno slučaj u istočno-evropskim zemljama, uključujući zapadni Balkan i Crnu Goru.

„Poručio bih kancelarki da izlaz iz naših problema, smanjenje javnog duga, nije u smanjenju potrošnje, koja disproportionalno pogarda siromašnije, već u većim porezima na bogate“, kaže Lehmkuhl. „Nešto se mora preuzeti kako razlike između bogatih i siromašnih ne bi postale još dublje“. Prema planovima njegove grupe, novi porez bi se odnosio samo na one koji posjeduju kapital preko 500 000 eura. Sve preko toga bi bilo podložno porezu od 5%, što bi prema njihovim riječima donijelo 100 miliardi eura u njemački budžet za samo dvije go-

Bogatstvo se ne može sakriti

Jedan od razloga ukidanja poreza na bogatstvo je i da je prikupljanje poreza prilično komplikovano, i za razliku od poreza na dohodak ili PDV-a zahtijeva puno administracije. Uz to, zbog potrebe obračunavanja različitih stavki koje spadaju u „bogatstvo“ lako se otvara prostor za utaju poreza, koja je inače priličan problem u nekim članicama EU. Tako je, nakon duge rasprave, Italija odustala od uvođenja poreza na bogatstvo, i umjesto toga najavila mjere strožije kontrole plaćanja poreza. U Grčkoj je problem utaje poreza naročito raširen, pa Udruženje grčkih industrijalaca procjenjuje da država godišnje izgubi oko 30 milijardi dolara zbog utaje poreza, koje bi joj itekako dobro došle da riješi dužničke probleme. Grčka poreska uprava se snalazi kako zna: od prošle godine šalju inspekcije vlasnicima kuća sa bazenima, pod pretpostavkom da se oni koji sebi mogu priuštiti bazen u dvorištu mogu i smatrati bogatim. Naizgled jednostavna, ova metoda veoma jasno pokazuje razliku između poreskih izještaja i stvarnog stanja stvari: u poreskim izještajima stanovnika bogate sjeverne četvrti Atine samo je njih 324 prijavilo bazen. Međutim, analiza satelitskih snimaka iste četvrti, koje je poreska inspekcija dobila sasvim preko Googl-ovog servisa „Google Earth“, pokazala je da se u tom kraju nalazi čak 16 974 bazena. Možda će kreativne metode utjerenivanja poreza pomoći Grčkoj da se nekako izvuče iz krize, ili bar podstaći neki segment privrede: kompanije za izgradnju i održavanje bazena već kažu da dobijaju na hiljadu poziva za izgradnju „kamuflažnih“ konstrukcija kako bi se bazen sakrio od pogeda inspekcije.

dine. Nedavno je i francuski predsjednik Nicolas Sarkozy predložio slične mjeru: privremeni porez na najbogatije, odnosno „poseban doprinos“ od 3% na sve oporezive prihode preko 500 000 eura. Ovaj je prijedlog napadnut još prije nego što je stupio na snagu – ljevica tvrdi da je to samo pokušaj da se javnosti zamažu oči i da se prikrije činjenica da su najbogatiji dobili milijarde u poreskim olakšicama posljednjih godina, dok će ova mjeru donijeti samo 200 miliona prihoda.

I u Italiji je grupa najbogatijih građana ponudila da plati više poreze – ali samo pod uslovom da vlada prihvati reforme smanjenja potrošnje. Luca di Montezemolo, direktor Ferarija i multimilioner, kaže da najprije hoće da vidi da Vlada popunjava budžetske rupe privatizujući državnu imovinu i smanjujući beneficije privilegovanim političarima, i da tek onda „treba tražiti doprinos od onih koji imaju najviše“. U Španiji je Vlada u rukama socijalista, tik, pred izbore ponovo uvela porez na bogatstvo koji je ukinut prije tri godine. Elena Salgado, ministarka finansija, rekla je da će se porez odnositi na oko 160 000 najbogatijih građana Španije, čije bogatstvo iznosi preko 700 000 eura. Procjenjuje se da će porez donijeti oko 1.08 milijardi eura. Ovo je posljednji potez španske vlade da spasi finansije, nakon što je prošle godine već povećala PDV, zamrzla penzije i smanjila plate u javnom sektoru za oko 5%. U naporima da povrati povjerenje investitora, Vlada je obećala da će smanjiti budžetski deficit na 6% bruto nacionalnog dohotka, sa 9.2% prošle godine. Iako ova stopa iznosi dva puta više nego što je dozvoljeno u Eurozoni, Španija je i to mogla da ispunji tek uz pretpostavku minimalnog rasta privrede od 1.3% u ovoj godini. Posljednji podaci, međutim, pokazuju da će ekonomski rast najvjerovaljnije iznositi manje od 1% ove godine.

Istraživanje CEDEM-a pokazalo da sve manje građana smatra da Crna Gora treba da bude članica EU

Sve više euroskeptika

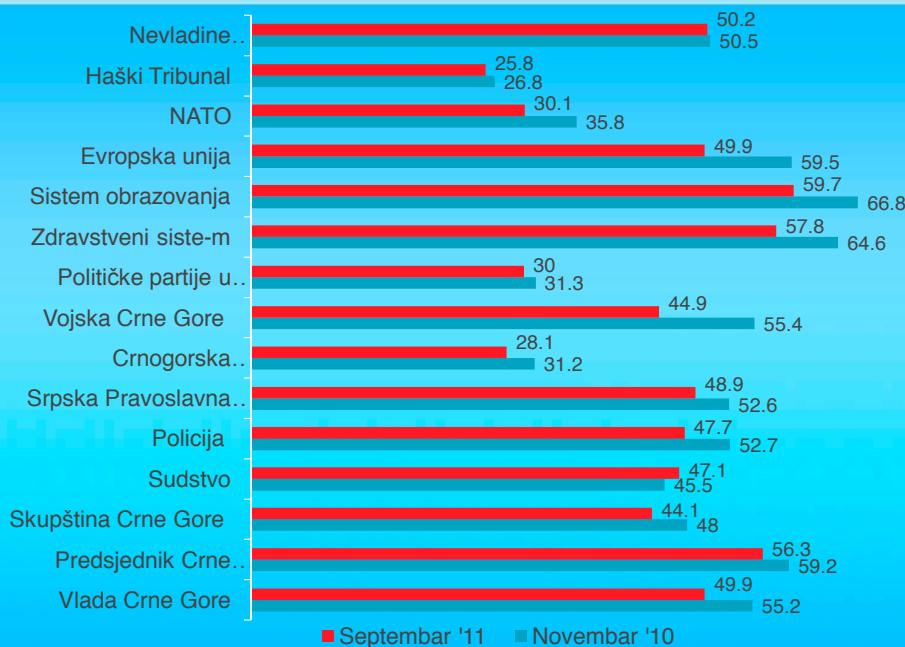
Da Crna Gora treba da bude članica Evropske unije smatra 62% stanovnika Crne Gore, što je pad od 8% u odnosu na decembar prošle godine ili čak za 14% u odnosu na oktobar 2009. godine kada je popularnost Unije bila na vrhuncu u posljednjih nekoliko godina i dostizala 76,1%.

To je pokazalo istraživanje javnog mnjenja Centra za demokratiju i ljudska prava (CEDEM) koji je sprovedeno u septembru u 16 opština na uzorku od 1035 ispitanika. O tome da li Crna Gora treba da postane članica EU određeno mišljenje nije imalo 22% anketiranih, dok je 16% odgovorilo odrečno. Metodolog CEDEMA-a Miloš Bešić ocijenio da je da smanjenje povjerenje u EU uzrokuju dva ključna faktora.

„To su problemi unutar Unije u ekonomskom i političkom smislu, kao i vrsta zakonitosti u svim zemljama istočne Evrope u procesu približavanja EU. Kako se neka zemlja približavala EU, tako je bio i trend pada povjerenja, ali nikad do mjere da ugrozi evropske integracije“, kazao je Bešić.

Osim toga, istraživanje CEDEM-a je pokazalo i pad povjerenja u EU kao instituciju. Tako u EU vjeruje 49,9% građana Crne Gore, isto koliko i Vladi, što je pad od oko 10 procenata u odnosu na istraživanje s kraja pretodne godine. Po povjerenju ispred Unije su sistem obrazovanja (59,5%), zdravstveni sistem (57,8%) i predsjednik Crne Gore (56,3%).

POVJERENJE U INSTITUCIJE – Trend

Uprkos tome, da se Crna Gora kreće pravim putem, a jedan od strateških ciljeva je ulazak u EU, smatra 45, 3% ispitanika, 32% nema mišljenje o tom pitanju, dok 22, 7% smatra da ide pogrešnim putem.

Na pitanje da li očekujete da Crna Gora dobije datum pregovora sa EU pozitivno je odgovorilo 46% ispitanika. Njih 30% nije znalo da odgovori, dok je 24% smatralo da Crna Gora neće dobiti datum pregovora.

Kada je riječ o ulasku Crne Gore u NATO, može se reći da je i dalje visok procenat onih koji se protive članstvu u Sjevernoatlanski savez. Tako je 40% anketiranih protiv ulaska Crne Gore u NATO, 31% je za, dok 29% nema određeno mišljenje. Slični rezultati bili su i tokom posljednjeg prošlogodišnjeg istraživanja kada je protiv članstva Crne Gore u NATO bilo 41% ispitanika.

Da li po Vašem mišljenju Crna Gora treba da bude članica Evropske Unije? - %

Šira Evropa i novi susjedi

XVII Međunarodna ljetnja škola, "CEI, iznad proširenja - šira Evropa i novi susjedi" održana je u Faenci, u Italiji, od 4. do 17. septembra 2011, u organizaciji Instituta za istočnu i centralnu Evropu i Balkan a uz podršku Centralnoevropske inicijative (CEI) i Evropske komisije (EK). Cilj škole je ujedinjenje mlađih iz istočne Evrope putem razmjene mišljenja i interakcije, stvaranja foruma za razmatranje zajedničkih problema kao i prilika za međusobni kulturni dijalog.

Škola je organizovana u okviru dva različita kursa: "Raznovrsnost menadžmenta, upravljanja i uloge mreža civilnog društva" i "Održivi razvoj, zelena ekonomija i uloge mreža civilnog društva", sa ukupno 60 časova predavanja, radionica i interdisciplinarnih manifestacija. U ovoj školi je učestvovalo 39 učesnika iz različitih evropskih zemalja: Albanije, BiH, Hrvatske, Estonije, Italije, Kosova, Makedonije, Crne Gore, Rusije, Srbije i Turske. Tokom intenzivne dvije nedelje programa izlaganja su imali brojni predavači iz akademskih krugova, kao i iz institucija Evropske unije.

Ljetnja škola je bila značajna prilika za diskusiju među mladim ljudima iz različitih djelova Evrope. Po završetku škole, učesnici su nagrađeni sertifikatom. Školu je uspješno pohađao i Nikola Đonović, saradnik na programima u Centru za građansko obrazovanje (CGO).

Omladinska grupa Centra za građansko obrazovanje (CGO) raspisuje konkurs za izbor najbolje fotografije na temu:

EVROPA I JA

„Evropa i ja“ je konkurs za najbolju fotografiju koja će na originalan način predstaviti prisustvo onog što mladi ljudi u Crnoj Gori prepoznaju kao evropske vrijednosti, standarde ili naslijede. Fotografija može da bude bilo koji vaš pogled za koju smatrate da predstavlja simbol neke od vrijednosti na kojima se EU temelji, kao što su: sloboda, tolerancija, poštovanje ljudskih prava, demokratija, solidarnost, rodna ravnopravnost, vladavina prava i briga o zaštiti životne sredine, a čije prisustvo prepoznajete u sredini u kojoj živate.

Pravo učešće na konkursu imaju srednjoškolci/ke i studenti/kinje sa teritorije Crne Gore. Svi učesnici/e konkursa mogu poslati najviše tri svoje fotografije. Uz fotografiju se prilažu: podaci o autoru/ki (ime i prezime, adresa, broj telefona, e-mail, naziv srednje škole/fakulteta) i izjava da je fotografija autorsko djelo pošiljaoca koje do sada nije objavljivano.

Odluku o izboru najboljih fotografija, koja će biti konačna, donijeće stručni žiri na osnovu nekoliko osnovnih kriterijuma (tema, ideja, razrada i tehnika). Slanjem fotografija na konkurs, autori/ke automatski prihvataju uslove ovog konkursa, kao i korišćenje datih fotografija od strane Omladinske grupe CGO-a u nekomercijalne svrhe promocije projekata.

Vaše digitalne fotografije, širine minimum 3000pixela (duža strana), u punoj rezoluciji, možete poslati na mail og@cgo-cce.org najkasnije do 9. novembra 2011.

Žiri će u prvom krugu odabrati 50 polufinalnih fotografija, a u drugom krugu 10 od kojih će 3 najbolje dobiti novčane nagrade:

- Prva nagrada 300 EUR
- Druga nagrada 200 EUR
- Treća nagrada 100 EUR

Deset fotografija sa najviše glasova žirija, uključujući i tri pobjedničke, biće izradene u vidu razglednica i poslate na adresu najvažnijih institucija Evropske unije. Svi pedeset fotografija iz prvog kruga biće izložene na trodnevnoj izložbi i predstavljene našoj javnosti. Otvaranje izložbe je planirano za 30. oktobar 2011. u Podgorici kada će i autorima/kama najboljih fotografija biti uručene nagrade.

Za detaljne informacije i pojašnjenje propozicija konkursa možete se obratiti Centru za građansko obrazovanje na broj 020/ 665-112 ili na email: info@cgo-cce.org

Call for Applications: DAAD-OSI Scholarship Program

The German Academic Exchange Service (DAAD) and Open Society Scholarship Programs sponsor a joint scholarship program for graduate students in the Balkans and graduate students and junior faculty in the Transcaucasian and Central Asian countries of the former Soviet Union.

The program is designed to improve the framework for teaching and research in humanities and social sciences in the region. At the same time, it promotes network-building among the participants and German academics as a basis for further international exchange activities.

Eligible Countries: Armenia, Albania, Bosnia & Herzegovina, Croatia, Kazakhstan, Kosovo, Kyrgyzstan, Macedonia, Montenegro, Moldova, Serbia, Tajikistan and Ukraine.

Deadline: October 31, 2011.

For more information, please see the DAAD-OSI program guidelines:

http://www.soros.org/initiatives/scholarship/focus_areas/daad/guidelines

Izdavač: Centar za građansko obrazovanje (CGO)
EIC Bilten - Evropski puls - je elektronski časopis koji izlazi uz podršku
fondacije Friedrich Ebert. Zaveden je u Ministarstvu kulture pod rednim brojem 578.
Urednik: Vladan Žugić
Uređivački kolegijum: mr Vera Šćepanović, Daliborka Uljarević,
mr Vladimir Pavićević, mr Dragan Stojović, mr Vladimir Vučinić, Petar Đukanović
Prevod i lektura: CGO
Art direktor: Ilija Perić
Ilustratorka: Dragana Koprivica
Produkcija: identity & promotion

Adresa redakcije: Njegoševa 36/
Tel/fax: +382 20 665 112, 665 327
ep@cgo-cce.org, info@cgo-cce.org

Evropski puls možete preuzeti svakog posljednjeg petka u mjesecu na sajtu www.cgo-cce.org